

tedaj naj se dalje postopa; ta postop je ali oklični ali okrajšani.

§. 60. Pri okličnem postopu naj gosposka razglasi kratek popis podvzetja, s kazanjem na osnovni načrt izpoloženi v pregled, naj ga nabije v dotičnih in tem najbližnjih občinah in ga naznani trikrat v deželnih listih (časnikih), odločenih za uradske oznanila; pri tem naj postavi tudi obrok od štirih do šestih tednov za komisijsko obravnavo, pri kateri naj se razložé ugovori, ki še niso bili povedani, sicer bi se mislilo, da dotičniki dovolijo v namenjeno podvzetje in v odstop ali obtežbo zemljiškega posestva k podvzetju potrebnega, in rabsodba bi se storila, ne gledé na poznejše ugovore.

Prosilcu in deležnikom, ki so gosposki znani, kakor tudi tabulirancem in tistim, ki imajo že stare služne pravice na zemljišču, katero bi se imelo odstopiti ali s služnostjo obtežiti, naj se to naznanilo še posebno vroči, vendar se pa daljni postop ne more ustaviti, če se je opustilo to naznanilo.

§. 61. Če dovolitve prosilec ne tirja okličnega postopa, in če gosposka z ozirom na majhno važnost podvzetja nima vzroka, tega postopa se poprijeti, tedaj naj nastopi okrajšani postop, pri katerem ni treba očitnega razglašanja v deželnih listih, ampak nabije se po dotičnih občinah kratko naznanilo, povabijo se podvzetniki in drugi znani dotičniki k komisijski obravnavi, ktera se mora nadalje v štirih tednih zvršiti pod nasledki v §. 60. povedanimi.

V tem primeru ostane tistim dotičnikom, ki niso bili povabljeni k komisijski obravnavi, ali kateri niso dobili povabila vsaj osem dni pred obravnave dnevom, ki se ne šteje, in kateri k obravnavi niso prišli, za njih morebitne privatne pravice pravna pot, da razložé svoje ugovore, tudi takrat odprta, ko pri obravnavi teh ugovorov niso delali.

§. 62. Pri komisijski obravnavi se mora pred vsem prizadevati, da se z lepim odstranijo ugovori in da se doseže porazumljenje med dotičniki, posebno kar zadeva odškodovanje, katero se mora plačati. Ako se porazumljenje ne more doseči, naj se na tanko pretresejo ugovori zoper podvzetje, zoper način njegove izpeljave, zoper udeležbo vsacega posamnega in zoper zahtevane razlastitve ali služnosti.

Če je treba daljih pozvedeb zastran reči, ki so v prepiru, naj se tiste storé nemudoma, in če je treba, s pomočjo izvedencev. Vse obravnave s strankami (dotičniki) v teh rečéh naj se praviloma vršé ustmeno, pripuščeni so pravoznanski in zvedenski zastopniki, in če je treba, naj gosposka sama od sebe izvedence zraven pokliče.

V manj važnih primerih smé politiška gosposka izvršitev posamnih uradnih opravil izročiti dotičnim občinskim starešinstvom. O celi obravnavi se ima pisati zapisnik, kateri obsega tisto, kar se je dogovorilo; ako pa ni bilo nobenega dogovora, tisto, kar je dalo ustmeno pretresovanje, izreke in razloge ugovarjalcev in nasprotne ugovore prosilcev.

§. 63. Ako so podvzetja za vodno rabo zvezana z obrtniškimi napravami, naj se po tej postavi potrebna uradska opravila, kolikor je mogoče, vršé ob enem z obravnavami vred, ktere so ukazane po obrtniškem redu.

§. 64. Potem, ko so dokončane vse potrebne pozvedbe in obravnave, naj politiška gosposka z razlogi podprto rabsodbo naredí zastran tega, ali se podvzetje dovoli, v katerem obsegu, kako in pod katerimi pogoji se dovoli — kakor tudi zastran tega, ali so potrebne in koliko so potrebne služnosti in odstop zemljišč, — ali če bi ta reč presegala področje gosposke (§. 54), naj jo ona predloži viši gosposki v rabsodbo. Kedar se podelí dovolitev, se mora vsakakor določiti obrok, v katerem

se mora dovoljena naprava izpeljati, če ne pa vgasne podeljena pravica. Ta obrok se sme podaljšati iz vzrokov ozira vrednih.

§. 65. V rabsodbi politiške gosposke se mora, ako nastopi v §. 17. drž. post. zaznamovani pogoj, ob enem začasno določiti, kako in koliko se bo dalo odškodovanja, in ta odškodnina se mora vložiti pri tabularni gosposki, ako ni dogovora med tabuliranci, če so kateri.

Ako vdeleženci s tem niso zadovoljni, naj se znesek določi po sodniškem spoznanji s privzetjem obéh strank.

Vendar se pa vživanje služnosti in razlastitev ne sme braniti, kakor je dobila rabsodba politiške gosposke pravno moč in se je začasno uganjeni odškodovalni ali odkupni znesek pri sodnji vložil, ali se varščina dala za letno odškodovanje.

§. 66. Če je kdo zoper katero podvzetje, zoper katero iz javnega obzira ni nobenega pomisleka, storil ugovor, utrjen v privatno-pravnem imenu, o katerem politiška gosposka po tej postavi razsojevati nima pravice, naj ona skuša to reč z lepa poravnati. Ako jej to ne izide po sreči, naj politiška gosposka samo ta sklep naredí, da se podvzetje iz javnih obzirov sme dopustiti.

Da se poravnajo privatno-pravni ugovori, je pravna pot odprta.

§. 67. Ako se zastran namena, obsega in načina, kako naj se izpelje družbeno podvzetje, zastran osuševanja ali namakanja zemljišč, ali zastran varstvenih in uravnavalnih staveb dogovor med dotičniki ni dognal, smejo posamni dotičniki, kakor tudi vsaka občina, v kateri se ima podvzetje izpeljati, pristojni politiški gosposki nasvetovati, da naj ona rabsodi, ali so proti-glasovalci dolžni, in zastran katerih posestev so dolžni družbi pristopiti. Temu nasvetu se mora pridjati po izvedencih narejen načrt in stroškovni prevdarek zastran podvzetja, ter mora ta nasvet tako narejen biti, kakor to §. 56. tirja.

Stroškov, ki so jih plačevali svetovalci za to, da se je ta reč sprožila in obravnovala, jim mora družba, če zahtevajo, toliko povrniti, kolikor politiška gosposka spozná, da so bili potrebni. (Dal. prih.)

Gospodarske novice.

* Svinje za rejo na Štajarskem. — 45 glav prasičkov in svinjic sufolskega in brkširskega plemena, ki so se z državno pripomočjo nakupili, se bode za letošnje leto razdelilo. Kdor želi za pleme eno ali drugo dobiti, naj se za to v pisarni kmetijske družbe v Gradcu (Schmiedgasse Nr. 25) do 15. oktobra oglasi ter pové: hoče li prasička ali svinjo iz kterelega plemena. Plača se za to 10 gold. in obvezati se mora prejemnik, da bo svinje redil. „Slov. Gosp.“

Znanstvene stvari.

Poročili o Matičinih zborih.

Poročilo o VIII. občnem zboru Matice slovenske

26. septembra 1872.

Po sv. maši, katero je v stolni cerkvi ob 8. uri služil preč. g. kanonik France Kramar, se je v čitalnični dvorani zbralo 15 odbornikov (dr. Costa, dr. J. Bleiweis, Jeran, Lésar, Praprotnik, dr. Razlag, Tušek, Vilhar, dr. Vošnjak, dr. Zupanec, Žakelj, — Erjavec, dr. Krek, Svetec in dr. Ulaga), in okoli 90 Matičarjev; bilo je mnogo neudov poslušalcev. Četrť na 10. uro prvomestnik dr. Costa z zvončekom dá znamenje, da